

KODUCZNA

--	--	--

DATAURODZENIAUCZNA

--	--	--	--	--	--	--	--

dzień miesiąc rok

miejsce
nanaklejkę
zkodem

dysleksja

EGZAMIN
WTRZECIEJKLASIEGIMNAZJUM
ZZAKRESUPRZEDMIOTÓW
HUMANISTYCZNYCH
Wteatrze świata

Informacja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 21 stron. Ewentualny brak zgłoś nauczycielowi.
2. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem czarnym atramentem. Nie używaj korektora.
3. W zadaniach od 1. do 20. są podane cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Tylko jedna z nich jest poprawna. Wybierz ją i zaznacz odpowiednią literę znakiem **X**, np.:

A. B. ~~X~~ C. D.

Jeśli się pomylisz, otocz znak **X** kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.:

A. B. ~~⊗~~ C. D. ~~X~~
4. Rozwiązania zadań od 21. do 31. zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
5. W arkuszu znajduje się miejsce na brudnopis. Możesz je wykorzystać, redagując odpowiedź. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

MAJ 2003**Czas pracy:
do 180 minut****Liczba punktów
do uzyskania:
50****Powodzenia!**

GH-A4-031

Tekst1

A.

Teatr grecki w swoich początkach był silnie związany z obrzędami religijnymi. Stopniowo jednak stawał się on dziedziną niezależną od religii. Tematem dramatów były epizody z utworów Homera, dające sposobność do podejmowania aktualnych problemów politycznych i społecznych. Istniały dwa główne typy dramatu: tragedia i komedia. Tragedia opowiadała o ważnych postaciach i wydarzeniach, a każda sztuka podejmująca wątek legendy lub historii zawierała moralne, religijne lub społeczne przesłanie skierowane do widzów. Los bohatera tragedii antycznej był z góry przesądzony i jakiegokolwiek działania, które podejmował, prowadziły go do nieuchronnej klęski. Akcja tragedii obejmowała jeden wątek i rozgrywała się cały czas w tym samym miejscu przez 24 godziny. Komedia natomiast była widowiskami dowcipnymi, groteskowymi, a w późniejszym okresie – satyrami na życie w miastach.

Napodstawie *Atlasu kultury starożytnych – Grecja, Rzym*,
Warszawa 1999.

B.

Starożytni Grecy stworzyli teatr znakomity, jedyny w swoim rodzaju i niepowtarzalny. Scena prawie pusta, bez dekoracji, oświetlona słonecznym światłem. Aktor w koturnach, z maską na twarzy. Uniemożliwiało to realistyczny ruch i gest, a zmuszało do rytmizacji i niemiękkich ruchów.

Stanisław Furmanik, *O sztuce teatru*, [w:] Janusz Degler,
Problemy teorii dramatu i teatru, Wrocław 1988.

Zadanie 1. (0-1)

Początek teatru greckiego związany był z

- A. polityką.
- B. kultem religijnym.
- C. filozofią.
- D. ceremoniałem olimpijskim.

Zadanie2.(0-1)

Fragmety utworów Homera były pretekstem do przedst a-
wieniaw dramatach

- A. tragediimiłosnych.
- B. zmagania zsiłaminatury.
- C. obrzędówreligijnych.
- D. problemówwspółczesności.

Zadanie3.(0-1)

Wedługtekstultragedii antyczneja charakteryzuje

- A. obecnośćscen zbiorowych.
- B. kompozycja otwarta.
- C. jedno miejsce, czas i akcji.
- D. podział na akty i sceny.

Zadanie4.(0-1)

Które z wypowiedzi nie jest o niej?

- A. *Tematem dramatów były epizody z utworów Homera.*
- B. *Starożytni Grecy stworzyli teatr znakomity.*
- C. *Istniały dwa główne typy dramatu: tragedia i komedia.*
- D. *Akcja tragedii obejmowała jeden w akt.*

Zadanie5.(0-1)

Dzięki równoważnikom zdań fragment B tekstu stał się

- A. unaukowany.
- B. ironiczny.
- C. krótszy.
- D. zabawny.

Zadanie6.(0-1)

Olosachbohateratragediiantycznejdecyduje

- A. przeznaczenie.
- B. rodzina.
- C. pochodzenie.
- D. władca.

maskatragicznamaskakomiczna

Zadanie7.(0-1)

Pokazana na rysunku maska tragiczna różni się od komicznej

- A. wielkością.
- B. miną.
- C. kształtem.
- D. zdobieniami.

Zadanie8.(0-1)

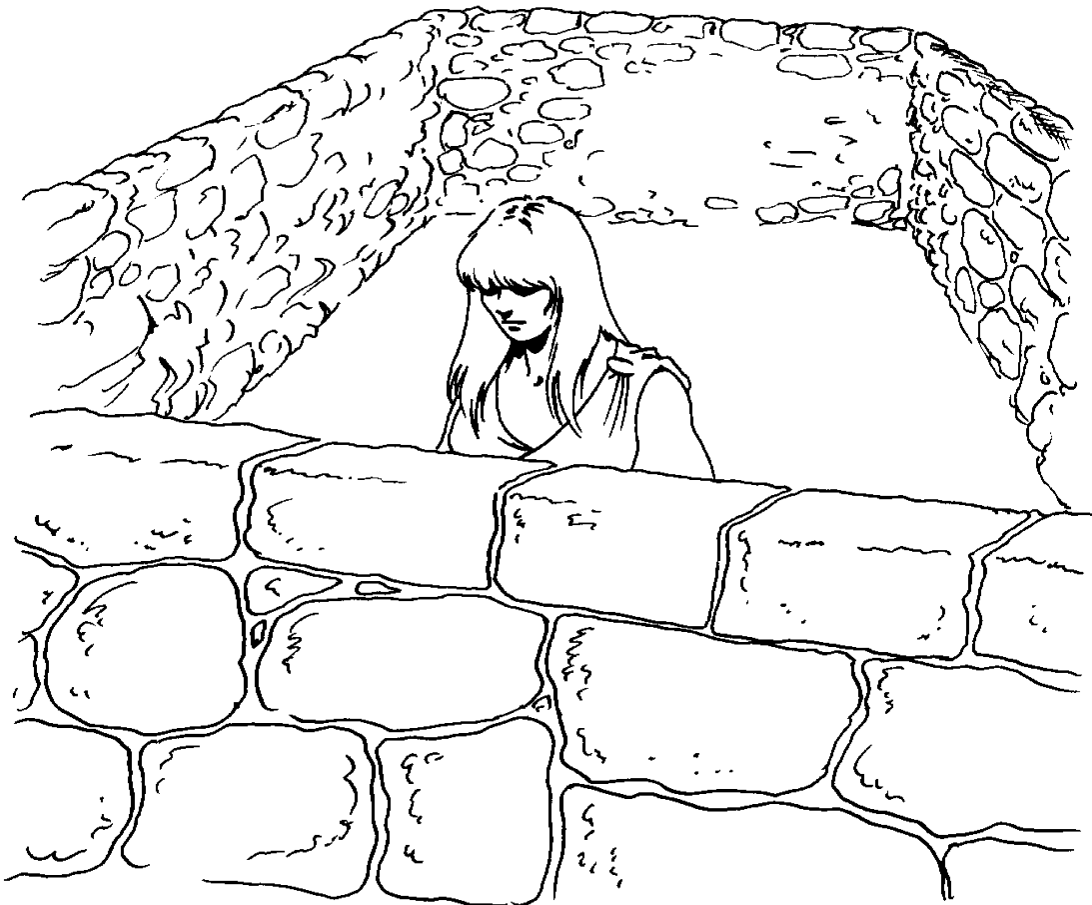
AktorwteatrzeantycznymgrałrolęAntygonywmascetragicznej,aby

- A. zaskoczyćwidzów.
- B. uwydatnićdramatbohaterki.
- C. wyrazićwłasneemocje.
- D. ukryćuczuciabohaterki.

ANTYGONA

TEATR STARY

PREMIERA
17 MARCA 2003

Zadanie 9.(0-1)

Plakat do spektaklu *Antygony* Sofoklesa przedstawia

- A. sytuację bez wyjścia.
- B. ucieczkę przed karą.
- C. walkę z przeznaczeniem.
- D. ukrywanie słabości.

TekstII

Bogusławski¹ był pierwszym dyrektorem stowarzyszenia aktorów, a zarazem najlepszym artystą. [...] Sztuki, które to towarzystwo grywało, były po części oryginalne polskie lub zfrancuskiego, włoskiego i niemieckiego tłumaczone. Pierwszychbyłostosunkowomało. Te,któregrYWanowcza sięsejmu konstytucyjnego, miałygłówniecel polityczny. Dostuktegorodzaju należały *Powrót pusta* i *Kazimierz Wielki*. Miały one wyśmiać stare polskie przesady: przywiązanie do wolnej elekcji, dopanowania szlachty, do ponížania średniego stanu, do ograniczania władzy królewskiej, i wszystkojuż zestarzałe, conowa konstytucja obalić miała. Król i główni partyzanci nowego systemu prawie zawsze bywali obecni. Miejsca, które się do wzmiankowanych przedmiotów krytyki odnosiły, gorąco były przez nich przyjmowane. W czasie przedstawienia *Kazimierza Wielkiego*, gdy w sztuce charakter panującego ukazywany był coraz dobitniej ze wszystkimi jego wzniosłymi przymiotami – pierwszy zawsze król ze swej loży wychylał się i przyklaskiwał, a za nim parter, w szale i upojeniu klaskając i krzycząc, domagał się powtórzenia dwaitrzy razy tego ustępu, coraz hałaśliwszymi przyjmującymi oznakami. [...] Naczelnicy nowostronictwa, wodzowie rewolucji i ich przyjaciele oklaskami nagradzali postępowanie ogółu, które się z ich projektami zgadzało.

Na podstawie relacji Fryderyka Schulza, *Podróże Infant-czyka z Rygidu Warszawy ipo Polsce w latach 1791-1793*, Warszawa 1956.

¹ Bogusławski Wojciech, 1757–1829, aktor, dramatopisarz i pedagog, w latach 1783–1814 (z przerwami) dyrektor Teatru Narodowego, twórca pierwszego stałego zespołu zawodowego aktorów polskich, tak że pierwszej szkoły dramatycznej, autor opery *Cud mniemany, czyli Krakowiacy i Górale*.

Zadanie 10.(0-1)

Głównym celem sztuk wystawianych przez Teatr Narodowy w okresie jego konstytucyjnego było

- A. utrzymanie wolnej elekcji.
- B. podważanie autorytetu króla.
- C. zachowanie liberum veto.
- D. propagowanie hasła oboz reform.

Zadanie 11.(0-1)

Jak reagowali widzowie na oglądanie sztuki?

- A. Płakali.
- B. Domagali się łebów.
- C. Milczeli.
- D. Wywoływali autora.

Zadanie 12.(0-1)

Wybierz najtrafniejszy tytuł dla relacji Schulza.

- A. *Zakulisamiteatru* .
- B. *Aktorzy Bogusławskiego* .
- C. *Mecenat królewski* .
- D. *Teatropolityka* .

Zadanie 13.(0-1)

Zanalizuj tekst i wyznacza, że od XVIII w. najbardziej zmienność swojego znaczenia słowo

- A. wódz.
- B. partyzant.
- C. artysta.
- D. król.

Zadanie 14.(0-1)

Przykładem wpływu oświeceniowych idei występujących we Francji i USA na wydarzenia polityczne w Polsce było

- A. wzniesienie pałacu teatru w Łazienkach.
- B. uchwalenie Konstytucji 3 maja.
- C. zawiązanie konfederacji targowickiej.
- D. zrzeczenie się tronu przez Stanisława Augusta.

Tekst III

A. Wywiad z Anną Dymną

Nie jest łatwo być zwyczajną kobietą i aktorką – uchwycić równowagę między tymi dwoma światami. [...] A jednak jestem aktorką i wiem, że to moje miejsce, bo aktorstwo na szczęście nie polega tylko na chęci pokazywania siebie, popisывania. Czasem odmawiałam przyjęcia roli, bo godziła w moje przekonania albo wtedy, gdy czułam, że nie potrafię wydobyć z siebie tego, co trzeba, bo pęknie mi serce. W końcu jestem zwykłym człowiekiem, a nie automatem do produkcji emocji i uczuć. [...] Zawód ten jest okrutny i trudny – oczywiście. Ale równocześnie piękny, gdy zdajemy sobie sprawę z ograniczeń, poszerzania horyzontów, pogłębiania wiedzy o sobie i o człowieku. Daje też możliwość ucieczki od rzeczywistości. [...] Stres jest kaźnią, porażką, kaźnią, dysukcesem, popularnością jej brak, nieuregulowany, zwariowany tryb życia, trema itd. Do tego dochodzą przyziemne, normalne problemy, które wprawdzie dotyczą każdego, lecz nas szczególnie boleśnie, a na dodatek publicznie. Na przykład przemijanie!

Elżbieta Bińczycka, *Rozmowa: Anna Dymna*, [w:] „Sezon” 7/8, rocznik 1998.

B. Wywiad z Jadwigą Jankowską-Cieślak

Pewien paradoks polega na tym, że zostałam aktorką... z powodzenie śmiałości. [...] Aktorstwo dla osób takich jak ja byłoby niebezpieczne, pozwalając na bezpieczne uwalnianie się od kompleksów, za maskami postaci. [...] Dowiedziałam się, że w teatrze najważniejsza jest publiczność, a nie aktor zapatrzony w siebie

i czekający na podziw, i że chodzi o to, by widz wzruszył się choć trochę lub zamyślił. [...] Na scenie czuję, że samoistnie dziejesi eżemnącoś, czego nie potrafię powstrzymać.

Krzysztof Demidowicz, *Nienaka z dewezwanie*,
[w:] „Film”, 1997, nr 12.

C. Wywiad z Johnnym Deppem

Wydaje mi się, że współczesne kino amerykańskie jest przegadane. Aktorzy zamiast grać, wszystkie emocje wyrażają słowami. [...] Współczesne kino amerykańskie nie docenia widza, uważa go chyba za głupca, któremu wszystko trzeba dopowiedzieć. Aktorstwo jest dla mnie reagowaniem, odczuwaniem, a nie techniką. Nie uznaję jednak szarżowania, szafowania swoimi czysto prywatnymi emocjami.

Elżbieta Ciapara, *Johnny, mam naimię Johnny*,
[w:] „Film”, 1997, nr 10.

Zadanie 15. (0-1)

Zdaniem Anny Dymnej aktorstwo jest zawodem, który wymaga

- A. tylko popisowywania się.
- B. rezygnacji z przyjemności.
- C. wewnętrznej odporności.
- D. przyjmowania kaźdej roli.

Zadanie 16. (0-1)

Anna Dymna uważa, że aktorstwo jest piękne, ponieważ

- A. rozwija wewnętrznie.
- B. zabezpiecza finansowo.
- C. zapewnia popularność.
- D. chroni przed porażkami.

Zadanie17.(0-1)

Według Jadwigi Jankowskiej-Cie ślak głównym zadaniem aktora jest

- A. zdobywaniu nagród.
- B. poruszeniu widza.
- C. zadowoleniu krytyków.
- D. pokonaniu tremy.

Zadanie18.(0-1)

Johnny Depp s ądzi, że wad ą współczesnego kina amerykańskiego jest

- A. lekceważenie inteligencji widza.
- B. nadmiar efektów specjalnych.
- C. brak wybitnych indywidualności.
- D. dominacja akcji nad słowem.

Zadanie19.(0-1)

W wywiadach BiC zawarty został pogl ąd, że dobrego aktora cechuje

- A. doskonała technika.
- B. uroda.
- C. szacunek dla widza.
- D. nie śmiałość.

Zadanie20.(0-1)

Który cytat zawiera tre ść wspóln ą dla wywiadów A, B, C?

- A. *Aktorstwo dla takich jak ja bywa azylem [...]*
- B. *Aktorzy zamiast gra ć, wszystkie emocje wyrażają słowami.*
- C. *Aktorstwo [...] pozwala na bezpieczne uwalnianie się od kompleksów.*
- D. *Aktorstwo [...] nie polega tylko na ch ęci pokazywania się, popisывania.*

TekstIV

Opis fotografii aktora Fritza Kortnera

Fotografia przedstawia aktora Fritza Kortnera grającego Ryszarda III w przedstawieniu wystawionym w 1920 r. Aktor jest okryty płaszczem dochodzącym pod samą brodę. Głowa, nakryta wysokim beretem, ma lekko zwróconą w prawo. Prawa strona twarzy toni w półcieniu, natomiast lewa jest oświetlona. Aktor ma opuszczone w dół kąciki ust i wysuniętą lekko wargę. Jego oczy są szeroko rozwarte, wpatrzone z natężeniem wlewo.

Prawa ręka najdużej się na piersi. Wygląda tak, jakby była mocno naprężona. Palce są rozstawione. Mocno zgięty kciuk wczepiony jest w ubranie. Lekko zgięte trzy palce oparte są o płaszcz. Mały palec został wyprostowany i odgięty do tyłu.

Zadanie 21.(0-1)

W jaki sposób aktor z fotografii wyraża emocje? Podaj dwa przykłady.

.....
.....

TekstV

Roman Kołoniecki *Bogusławski* (fragmenty)

[I] Przykryłem rdzawą szablę spłowiałym kontuszem –
krewnak Lindze jak Polkanamapachsię zatrze.
Zmieniam twarz, zmieniam ubiór, żeby zmienił duszę
i Ojczyznę jak płótno rozpiąć na teatrze. [...]

[II] Sroga Muzanarodzobcej zerkamaski,
z krotchwili Moliера, z szekspirowskiej dramy;
krok historii w rzęś w płata się oklaski,
gdzie wastu żyjemy, w wasumieramy. [...]

[III] Straszna ciemność, noc długa – noc jak pokolenie!
Łza mi z woskiem żą świece... Nagle w mrokach wrogi
wchodzi aktornie znany, by przez życie naszenie
trzy godziny: miłość, rozpacz, przestrogi. [...]

[IV] Dumny, wstrząsach zwycięskich na teatrum wkroczy
i dawne widowisko zaciemni ę od nowa.
Wtenczas... je żelczyje szę uroni ęoczy –
będzie to zaprawdziwa, zserca, niewoskowa.

Poezja polska okresu międzywojennego. Antologia,
Kraków 1997.

Zadanie 22. (0-1)

Które wydarzenie historyczne zostało przywołane we frag-
mencie wiersza: *Polska namapachsi ęzatrze* ?

.....

Zadanie 23. (0-1)

Na podstawie wiersza napisz, jaki jest cel gry aktora na
scenie.

.....

Zadanie 24. (0-1)

Jak jest nastrój trzeciej zwrotki?

.....

Zadanie 25. (0-1)

Wypisz i nazwij jeden ze środków poetyckich tworzących
nastrój w trzeciej zwrotce.

.....

Zadanie 26.(0-1)

Przekształć cytaty z wiersza: *nateatrumwkroczy*, zastępując słowami podniosłe wyrazy i potocznymi.

.....

Zadanie 27.(0-1)

Napodstaw wiersza wyjaśnij, jaką funkcję pełnił teatr Bogusławskiego w czasach niewolniczych.

.....

.....

.....

Tekst VI

Opis obrazu Jana Matejki *Stańczyk*

Stańczyk siedzi na wysokim krześle przypominającym tron. Ubrany jest w strój błazna: rajtuzy, kubrak z szerokim, wykładanym kołnierzem i spiczastą czapką, która ma dwa rogopodobnych zakończone kuleczkami. Na jego twarzy znajdują się wąsy i krótka broda. Błazen królewski pochylił niską głowę i spuścił oczy. Strapiony, łokcie oparł na poręczach fotela i mocno splótł palce dłoni. Dość szeroko rozstawione nogi wysunął do przodu. Prawa noga jest bardziej wysunięta i wychylona w prawo. Po lewej stronie obrazu znajduje się stół przykryty obrusem, na którym leży list z informacją o utracie Smoleńska, polskiej twierdzy granicznej. Ścianę za Stańczykiem i część okna zakrywa mocne udrapowanie zasłona.

Zadanie 28.(0-1)

Jakie uczucia wyraża żapostać Stańczyka ukazana na obrazie Matejki?

.....

.....

Tekst VII

Opis fotografii aktora Kazimierza Kamińskiego

Fotografia przedstawia aktora Kazimierza Kamińskiego w roli Stańczyka w *Weselu*. Na jego twarzy widnieją wąsy i dość długa bródka. Jest on ubrany w wąskie spodnie, kubrak z wykładanym kołnierzem i spiczastą czapkę, która po bokach ma dwa rogi zakończone kuleczkami. Siedzi na wysokim, bogato rzeźbionym krześle. Pochylił głowę i patrzy w dół. Łokcie oparł na poręczach krzesła i splótł dłonie. Wysunął nogi do przodu, przy czym prawa noga jest bardziej wysunięta i odchylona w prawo. Z lewej strony fotografii widoczny jest niewielki kawałek kotary. Krzesło stoibliżko pustej ściany.

Zadanie 29.(0-1)

Co z postaci królewskiego błazna z obrazu Matejki przesądziło o przejściu Kazimierza Kamińskiego do roli Stańczyka w *Weselu*? Podaj dwa przykłady podobieństw.

.....

.....

Zadanie 30.(0-5)

Napisz podanie do dyrektora teatru zawierające prośbę o wytyczenie kosztiumów dla aktorów grających w szkolnym przedstawieniu *Antygony*. Wymień trzy postacie z tragedii Sofoklesa, dla których będą one potrzebne. Nie wprowadzaj do podania swego nazwiska i nazwy miejscowości, w której mieszkasz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

